

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Основи педагогічної майстерності

Освітньо-професійна програма Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво

Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Ступінь вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

<p>ПРОФАЙЛ викладача (-ів)</p>	<p>Зазуляк Тетяна Костянтинівна, викладач вищої категорії, «викладач-методист»</p> <p>Контактний тел.: E-mail: Посилання на електронний ресурс викладання:</p> <p>Консультації: середа 16.00-17.00. Місце проведення консультації-аудиторія № 207. Платформа Google Meet</p>
<p>АНОТАЦІЯ дисципліни (призначення навчальної дисципліни)</p>	<p>Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» складена відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» для здобувачів вищої освіти, які вступили на основі повної загальної середньої освіти.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості організації освітнього процесу в початкових спеціалізованих мистецьких закладах, а саме сутність педагогічної діяльності викладача, майстерність педагогічного спілкування, способи педагогічної взаємодії, сучасні педагогічні технології.</p>
<p>МЕТА навчальної дисципліни</p>	<p>Мета викладання навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» - допомогти майбутньому педагогові усвідомити роль особистості вчителя у вихованні підростаючого покоління, забезпечити оволодіння теоретичними знаннями з основ педагогічної майстерності та сформувати педагогічні уміння й навички, які сприятимуть ефективному вирішенню освітніх завдань у подальшій професійній діяльності.</p>

ЗАВДАННЯ

Завдання вивчення: є опанування теоретичними основами педагогічної діяльності, сучасними техніками та прийомами організації освітнього процесу.

Мова навчання

українська

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Форма навчання	денна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Нормативний освітній компонент (ОК 16), цикл професійної підготовки
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3 кредити ЄCTS/90 годин
Курс	четвертий
Семестр	сьомий
Кількість змістових модулів із розподілом:	Змістовий модуль 1 – 45 год. Змістовий модуль 2 – 45 год.
Обсяг кредитів	3 кредити ЄCTS
Обсяг годин, у тому числі:	90 годин
Аудиторні:	45 годин
Лекційні	31 годин
Семінарські / практичні	14 годин
Лабораторні	-----
Самостійна робота	45 години
Індивідуальні завдання	-----
Форма семестрового контролю	7 семестр – диференційований залік

2. Пререквізити навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни базується на компетентностях здобувачів вищої освіти набутих в процесі вивчення таких обов'язкових курсів, як «Педагогіка», «Психологія», «Методика викладання фахових дисциплін» впродовж третього року навчання.

3. Постреквізити навчальної дисципліни

Компетентності набуті здобувачами вищої освіти в процесі вивчення «Основ педагогічної майстерності» стануть незамінними під час проходження переддипломної педагогічної практики у закладах позашкільної освіти мистецького спрямування, а також у майбутній професійній педагогічній діяльності.

4. Компетентності, на формування яких спрямована навчальна дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні оволодіти наступними **компетентностями**:

- інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у

галузі образотворчого та декоративного мистецтва, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів декоративного мистецтва, й характеризується певною невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

- **ЗК 5.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- **ЗК 6.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК 8.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- **ЗК 10.** Навички міжособистісної взаємодії.

- спеціальні (фахові) компетентності:

СК 13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

5. Очікувані результати навчання

Очікувані результати навчання:

ПР2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПР5. Аналізувати та опрацьовувати інформацію з різних джерел.

ПР15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва.

Соціальні навички (soft skills)

Культурна та мультикультурна компетентність. Під час вивчення курсу «Основи педагогічної майстерності» студент знайомиться з передовим педагогічним досвідом та кращими традиціями у вихованні підростаючого покоління західноєвропейських країн, щоб у подальшому розуміти як налагодити співпрацю у мультикультурному оточенні.

Емпатія та здатність вибудовувати стосунки з іншими. Під час вирішення різноманітних педагогічних задач студент, перебуваючи в ролі то педагога, то вихованця, то одного з батьків здобуває уміння співпереживати та розуміти природу поведінки опонента.

Уміння слухати та формулювати власне висловлювання. Вміння слухати та сприймати інформацію, вимагає від педагога підвищеної концентрації уваги. Під час практичних занять, студент має можливість в ігровій формі перебувати у ролі організатора освітнього процесу, що дозволяє йому поглянути на власну манеру спілкування під іншою призмою: як почувається співрозмовник, коли з ним говорять занадто швидко / тихо / нерозбірливо? Що саме викликає непорозуміння: вживання діалектної лексики / складної термінології? Такий досвід допомагає навчитися влучно користуватися засобами рідної мови, що, в свою чергу, є основою комунікації в цілому.

Креативність у розв'язанні задач. Під час імітації освітнього середовища, навіть повсякденних педагогічних ситуацій, стає для студента викликом. Це своєрідний вихід за межі «зони комфорту», де часто йому доводиться застосовувати певну креативність при вирішенні тих чи інших задач.

Мультидисциплінарне мислення. Будь-яке заняття з основ педагогічної майстерності є прикладом мультидисциплінарного підходу, де одночасно використовуються базові знання як педагогічної, так і психологічної наук. Сучасні педагогічні методики передбачають при вивченні певних навчальних елементів

обов'язкове залучення ситуативного контексту, тобто містять елементи рольової гри (перша зустріч з класом), дискусії та ін.

Організаційні навички. Самодисципліна. Навчальна дисципліна «Основи педагогічної майстерності» спрямована на усвідомлення майбутніми педагогами необхідності щодо високої самоорганізації та правильного визначення важливості ролі самовиховання у професійному становленні педагога, вивчення етапів самовиховання та опанування прийомів самовиховання.

Робота в команді. Сучасні заняття з основ педагогічної майстерності передбачають види діяльності, які виконуються у парах, у групах чи міні-групах. Під час виконання таких завдань командні якості задіюються з посиленням навантаженням: налагоджується взаємодія з партнерами, які мають свої міркування стосовно вирішення педагогічних задач, а випрацювати потрібно єдине рішення. Вважається, що сформовані таким шляхом командні якості особливо ефективно проявляються у подальшій професійній педагогічній діяльності.

Навички презентації. Презентація власного дослідження, проведена перед дорослою аудиторією (одногрупники, викладач) додає впевненості і допомагає долати страх перед публічним виступом. Цей досвід також буде цінним уже для роботи з дитячим колективом.

Особистісні навички. Витримка. Навчитися говорити і думати як педагог – це тривалий та напружений процес, що вимагає витримки, терпіння, наполегливості. Той, хто успішно пройшов цей шлях, набуває цих якостей на все життя.

Віра в себе. Коли молода людина вперше досягає порозуміння з оточуючими, користуючись навичками педагогічної (внутрішньої та зовнішньої) техніки керуючи власним психологічним самопочуттям, її самооцінка та віра в себе зростають. Ці якості, безперечно, знадобляться у подальшій професійній діяльності.

Ініціативність. Опановуючи основи педагогічної майстерності студент має зрозуміти, що у професійній педагогічній діяльності вміння проявляти ініціативу є актуальною вимогою сучасного суспільства до особи педагога, саме ініціативність має бути присутня ще на етапі планування кожного заняття.

Відповідальність. Вивчення курсу з основ педагогічної майстерності сприяє усвідомленню студентами того, що постійне перебування педагога у шкільному середовищі, вимагає високої відповідальності за власні слова, дії, вчинки, способи взаємодії та співпраці з дитячим колективом.

Емоційна стабільність. При вивченні основ педагогічної майстерності у студента формується корисна звичка: перш ніж щось сказати, треба подумати. Таким чином знижуються ризики сказати щось, про що потім будеш шкодувати. Такий контроль над емоціями буде цінним для будь-якої професії.

Гнучкість. Дитячий соціум має свої правила, часто відмінні від звичних, не завжди зрозумілі. Можна бути не в захваті від поведінки своїх вихованців, та все ж потрібно проявити гнучкість і налаштуватися на позитивне вирішення конфлікту. Саме педагогічна майстерність допоможе студенту виробити вміння справлятися з неочікуваними ситуаціями, проявляти педагогічний такт, що неодмінно матиме позитивний вплив на подальшу професійну діяльність.

6. Навчально-методична карта навчальної дисципліни

Назва теми	Максим. к-сть балів за тему	Календарні терміни вивч. теми	Навчально-методична література (вказати № за пун. 13, стор)
IV курс VII семестр			
Змістовий модуль I. Педагогічна діяльність, педагогічна майстерність і особистість учителя			
	бал	год	дата
Н.Е. 1.1. Вступ до педагогічної професії	2	2	Л. 1., стр. 10-26, 186-197, 204-215 Л. 2., стр. 7-26, 39-56
Н.Е. 1.2. Витоки педагогічної майстерності Практична робота 1	2	2	Л. 1., стр.27-43, 197-203
	2	2	Л.2., стр. 27-38
Н.Е. 1.3. Педагогічна техніка. Майстерність педагога в керуванні психічним самопочуттям Практична робота 2	2	2	Л. 1., стр. 43-57, 215-221
	2	2	Л. 2., стр. 57-73
Н.Е. 1.4 Зовнішній вигляд педагога. Основи мімічної та пантомімічної виразності. Практична робота 3	2	2	Л. 1., стр. 51-57, 222-226
	2	2	Л. 2., стр. 74-91
Н.Е. 1.5. Самовиховання педагога – шлях формування педагогічної майстерності	2	2	Л. 1., стр. 40-42, 254- 257 Л.2., стр. 139-153
Н.Е. 1.6. Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності Практична робота 4	2	2	Л.1., стр. 72-111, 245-253
	2	2	Л. 2., стр. 154-174
Модульний контроль (контрольна робота 1)	10	2	
Разом за 1 модуль	30 бал.	22 год.	
Змістовий модуль 2. Майстерність педагогічного спілкування та організація педагогічної взаємодії у навчанні			
Н.Е. 2.1. Професійно-педагогічне спілкування, його сутність і структура	2	2	Л. 1. стр. 112-146, 260-272 Л. 2., стр. 175-194
Н.Е. 2.2. Педагогічна культура викладача. Педагогічний такт.	2	2	Л. 1., стр. 304-315
	2	2	Л. 2., стр. 275-304
Н.Е. 2.3. Мовлення педагога як засіб педагогічної праці Практична робота 5	2	2	Л. 1., стр. 58-71, 233-244
	2	2	Л. 2., стр. 114-132
Н.Е. 2.4. Стратегії та прийоми педагогічної взаємодії	2	2	Л. 1., стр. 129-146, 316-324
	2	2	Л. 2., стр. 333-357
Н.Е. 2.5. Заняття як діалогічна взаємодія	2	3	Л.1., стр. 166-185, 328-332 Л.2., стр. 358-438
Н.Е. 2.6. Творчий задум заняття як діалогу викладача з вихованцями	2	2	Л. 1., стр. 333-392 Л. 2., стр. 339-412
Н.Е. 2.7. Творче самопочуття викладача на занятті	2	2	Л. 1., стр. 339-403 Л. 2.,стр. 538-567
Модульний контроль (контрольна робота 2)	10	2	
Разом за 2 модуль	30 бал.	23 год.	
Разом за 7 семестр	60 бал.	45 год.	

7. Технічне і програмне забезпечення / обладнання

Ноутбук, мобільний пристрій (телефон) із підключенням до Інтернетмережі для: комунікацій й опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль).

8. Політика дисципліни

Обов'язкова присутність на заняттях та активна участь під час дискусій на практичних заняттях; недопустимість пропусків та запізнь без поважних причин; виконання аудиторних практичних та індивідуальних завдань, самостійної роботи в повному обсязі.

9. Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти, виконуючи практичне завдання чи самостійну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний та підсумковий контроль засвоєння навчальної дисципліни здійснюється за бальною системою.

Студенту виставляється: загальна кількість балів, підсумкова оцінка за національною шкалою оцінювання, оцінка за шкалою ECTS.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

IV курс VII семестр

Усне опитування, тестування, практичні роботи, контрольна робота, самостійна робота та індивідуальне завдання					Підсумковий контроль (диферен. залік)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Самостійна робота	30	100
20 балів	Контр. роб. 1 10 балів	20 балів	Контр. роб. 2 10 балів	10 балів		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для екзамену
90 - 100	A	відмінно	відмінно
80 - 89	B	добре	добре
70 - 79	C		
60 - 69	D	задовільно	задовільно
50 - 59	E		
35 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Інформаційний обсяг самостійної роботи

IV курс VII семестр

Теоретико-наукове дослідження за пропонованою тематикою у формі есе, реферату, доповіді, з подальшим захистом на заняттях у присутності академгрупи.

Змістовий модуль I.

Педагогічна діяльність, педагогічна майстерність і особистість учителя

1. Феномен педагогічної майстерності у сучасній психолого-педагогічній науці.
2. Мотивація професійної діяльності сучасного педагога.
3. Діяльність педагога як творчий процес.
4. Ідеал педагога на сучасному етапі розвитку освіти.
5. Професійне самовиховання педагога: сутність, шляхи і способи самореалізації.
6. Педагогічний імідж як інструмент розв'язання педагогом професійних завдань.
7. Елементи театральної педагогіки у педагогічному досвіді А. Макаренка.
8. Професійно-значущі якості педагога в організації ефективної взаємодії з учнями.
9. Особливості професійного мислення викладача.
10. Шляхи розвитку педагогічної спостережливості.
11. Природа педагогічного таланту.
12. Педагогічна дія у вимірах театральної педагогіки К. Станіславського.
13. Критерії педагогічної майстерності сучасного педагога.
14. Гуманістична спрямованість педагогічної взаємодії.
15. Порівняльна характеристика особистісно-орієнтованого і формально-рольового спілкування класних керівників.

Змістовий модуль 2. Майстерність педагогічного спілкування та організація педагогічної взаємодії у навчанні

1. Гуманістична спрямованість особистості вчителя в оцінці В.О. Сухомлинського.
2. Увага, її роль в організації діяльності педагога.
3. Виконавська майстерність педагога на занятті.
4. Уява, її значення у педагогічній діяльності викладача.
5. Способи саморегуляції педагога в професійному спілкуванні.
6. Побудова педагогічної взаємодії на принципах педагогіки толерантності.
7. Шляхи подолання бар'єрів у педагогічному спілкуванні.
8. Прийоми забезпечення творчої уяви викладача й учнів на занятті.
9. Педагогічний такт і маніпулювання викладача.
10. Використання навіювання в педагогічному досвіді А.С. Макаренка.
11. Мистецтво розроблення творчого задуму заняття в досвіді учителів-майстрів.
12. Техніка емоційного контакту в нестандартних ситуаціях.
13. Психологічне налаштування учнів на діалог на початку заняття.
14. Майстерність учителя в побудові евристичної бесіди на занятті.
15. Режисура початкового етапу заняття.
16. Режисура завершального етапу заняття.
17. Техніка активного слухання на занятті.
18. Майстерність педагогічного запитання на занятті.
19. Заняття як духовне спілкування педагога і вихованців в досвіді В.О. Сухомлинського.
20. Психолого-педагогічні характеристики заняття-діалогу в інноваційній діяльності сучасного педагога.
21. Етичний захист педагога в професійному спілкуванні.
22. Особливості педагогічної рефлексії викладача.
23. Професійний ідеал взаємодії викладача з учнями у спадщині видатних педагогів.
24. Використання елементів театральної педагогіки К. Станіславського у педагогічній взаємодії.
25. «Я-висловлювання» в педагогічному спілкуванні.

12. Питання до диференційованого заліку

1. Розкрийте суспільну значущість професії вчителя, його функції.
2. Від чого залежать взаємини з аудиторією у педагогічній діяльності ?
3. Охарактеризуйте стилі педагогічного керівництва.
4. Запропонуйте своє бачення «Професійного кодексу педагога».
5. Розкрийте поняття педагогічної діяльності, охарактеризуйте її структуру.
6. Охарактеризуйте методи завоювання уваги аудиторії.
7. Проаналізуйте стилі педагогічного спілкування. Який стиль педагогічного спілкування Вам до вподоби ?
8. Прокоментуйте педагогічну здібність, сформульовану Н.В. Кузьміною – *чутливість до людини, яка росте, до особистості, яка формується* ?
9. Розкрийте професійно-педагогічну діяльність як мету-діяльність.
10. Проаналізуйте принципи педагогічного впливу за А.С. Макаренком.
11. Чому у педагогічній діяльності виникають конфлікти ?
12. Дайте відповідь на питання: Чи можна навчити професії педагога ? Як гадаєте чому ?
13. Розкрийте педагогічну розповідь як фрагмент педагогічної діяльності, її сутність специфіку, вимоги до неї.
14. Опишіть роль уваги у педагогічній діяльності.
15. Що таке здатність до децентрації ? Навіщо вона педагогу ?
16. Перелічіть провідні педагогічні здібності ? Якими з них володієте ви ?
17. Розкрийте модель педагогічної діяльності на прикладі розповіді викладача.
18. Сформулюйте кілька коротких тез стосовно подібності роботи актора на сцені та педагога на занятті. Що на вашу думку відрізняє ці професії ?
19. Чим педагогічний такт відрізняється від загального ?
20. Сформулюйте професійні вимоги до викладача-розповідача.
21. Розкрийте зміст словосполучення «педагогічна ситуація». Чим вона відрізняється від «педагогічної задачі» ?
22. Чи згодні ви з думкою В. Шаталова, що урок – це театр одного актора ?
23. Розкрийте значення поняття педагогічного такту ?
24. Напрацюйте практичні рекомендації для молодого викладача по успішному розв'язанню педагогічних задач
25. Сформулюйте головні особливості розповіді як форми педагогічної взаємодії.
26. Як ви гадаєте педагогіка це наука чи мистецтво? Аргументуйте.
27. Чим відрізняються поняття «педагогічний такт» і «педагогічна тактика» ?
28. Яких вимог слід дотримуватися викладачу розробляючи та обмірковуючи зміст розповіді ?
29. Розкрийте суть педагогічної майстерності.
30. Сформулюйте функції педагога.
31. У чому може виявлятися гнучкість поведінки викладача ?
32. Поміркуйте: Які деформації зустрічаються у професійно-рольовій позиції педагога ? Чому ?
33. Назвіть і коротко проаналізуйте елементи педагогічної майстерності.
34. Окресліть головну стратегічну лінію діяльності педагога.
35. Чи варто застосовувати позицію «батька» у педагогічному спілкуванні ? Якщо так, то в яких випадках ?
36. Поміркуйте: Що потрібно вчителю-початківцю, щоб стати педагогом-майстром ?
37. Розкрийте зміст гуманістичної спрямованості як надзавдання у повсякденній роботі педагога-майстра.
38. Охарактеризуйте види педагогічного керівництва.
39. Які педагогічні завдання можна розв'язати за допомогою мовлення ?
40. Поміркуйте щодо пріоритетів школи ХХІ ст. Це пріоритети примусу чи спонукання ?
Чи змінилася роль педагога в освітньому процесі ?
41. Охарактеризуйте складові професійної компетентності педагога.

42. На чому базується рефлексивне керівництво викладача діяльністю учня ?
43. Чому мовлення викладача визначають як показник педагогічної культури ?
44. Чи згодні Ви з думкою А. Макаренка щодо здобуття вихователем майстерності ? Чому ?
«Майстерність вихователя не є якимось особливим мистецтвом, що вимагає таланту, але це спеціальність, якої треба навчитися, як треба навчати лікаря його майстерності, як треба навчати музиканта. Кожна людина, якщо вона не каліка, може бути лікарем і лікувати людей, і кожна людина, якщо вона не каліка, може бути музикантом. Хто – краще, хто – гірше. Це залежатиме від якості інструмента, навчання і т.п. А у педагога такого навчання немає».
45. Охарактеризуйте педагогічну техніку як форму організації поведінки викладача.
46. В чому ви вбачаєте головне призначення професії педагога ?
47. Чому мовлення викладача визначають як показник педагогічної культури ?
48. Ознайомтесь із наступною педагогічною ситуацією. Сформулюйте свій покроковий план дій щодо вирішення цієї проблемної ситуації ?
Після занять до викладача несміло підходить другокласник і соромлячись просить:
 - Олено Миколаївно, дайте мені, будь ласка, телефон Маши Петренко.
 - Іванку, а навіщо він тобі?
Опустивши очі, хлопчик зізнається, що йому дуже подобається однокласниця, а поговорити з нею в школі він не наважується. Можливо, вийде по телефону ?
49. Які рівні можна виокремити в оволодінні педагогічною майстерністю ?
50. На чому базується рефлексивне керівництво викладача діяльністю учня ?
51. Охарактеризуйте особливості мовленнєвої діяльності викладача.
52. Після ознайомлення з педагогічною ситуацією запропонуйте варіант її вирішення, який, на Ваш погляд, буде найбільш ефективним з педагогічної точки зору.
Після того, як Ви провели декілька занять, учень заявляє Вам: «Я не думаю, що Ви, як педагог, зможете нас чомусь навчити». Ваша реакція?
53. Коротко охарактеризуйте етапи розв'язання педагогічних задач ?
54. Назвіть умови ефективного самонавіювання ?
55. В чому полягає різниця між педагогічною ефективністю мовлення та педагогічною ефективністю комунікативної поведінки викладача ?
56. Після ознайомлення з педагогічною ситуацією запропонуйте варіант її вирішення, який, на Ваш погляд, буде найбільш ефективним з педагогічної точки зору.
Учень говорить викладачу: «На два найближчих заняття, які Ви будете проводити, я не прийду, оскільки хочу піти на концерт молодіжного ансамблю (варіанти: погуляти з друзями, побувати на спортивних змаганнях в якості глядача, просто відпочити від школи)». Як потрібно відповісти йому?
57. Назвіть і коротко проаналізуйте складові педагогічної техніки ?
58. Що ви розумієте під словосполученням «педагогічна ситуація» ? Чим вона відрізняється від «педагогічної задачі» ?
59. Детально охарактеризуйте функції мовлення педагога у взаємодії з вихованцями ?
60. Після ознайомлення з педагогічною ситуацією запропонуйте варіант її вирішення, який, на Ваш погляд, буде найбільш ефективним з педагогічної точки зору.
Учень, явно демонструючи своє погане ставлення до когось із товаришів по класу, каже: «Я не хочу працювати (вчитися) разом з ним». Як на це повинен відреагувати викладач ?
61. Розкрийте суть словосполучення «контроль власного фізичного стану». Чи потрібний такий контроль педагогу ?
62. Яким чином педагогічна ситуація може перетворитися на педагогічну задачу ?
63. Охарактеризуйте умови ефективності професійного мовлення викладача.
64. Після ознайомлення з педагогічною ситуацією запропонуйте варіант її вирішення, який, на Ваш погляд, буде найбільш ефективним з педагогічної точки зору.
Учень, побачивши викладача, коли той увійшов до класу, каже йому: «Ви виглядаєте дуже втомленим». Як на це повинен відреагувати викладач?
65. Розкрийте зміст елементів внутрішньої педагогічної техніки.
66. Чи кожна педагогічна ситуація перетворюється на задачу ? Чому ?

67. Окресліть шляхи удосконалення мовлення майбутнього викладача
68. Після ознайомлення з педагогічною ситуацією запропонуйте варіант її вирішення, який, на Ваш погляд, буде найбільш ефективним з педагогічної точки зору.
- Урок образотворчого мистецтва в 7-му класі веде молода вчителька. Через п'ять хвилин з гуркотом розкриваються двері і, нахабно крикнувши «Можна увійти?!», на порозі зупиняються троє учнів. Вчителька просить їх вийти і увійти до класу як слід. Учні виходять у коридор. Через хвилину двері відкриваються і підлітки вже заповзають до класу...*
69. Для чого викладачу використовувати аутогенне тренування?
70. Вирішення якої задачі (оперативної, тактичної чи стратегічної) є найважчим, на Ваш погляд? Відповідь обґрунтуйте.
71. Охарактеризуйте стратегії (стили поведінки) у розв'язанні педагогічних ситуацій.
72. Дайте пораду молодому викладачу, який готується до заняття і відчуває стан невпевненості, страху перед дітьми?
73. Які психічні процеси вважаються основою внутрішньої техніки педагога?
74. Охарактеризуйте три рівні педагогічних задач.
75. Розкрийте поняття «педагогічний вплив».
76. Наведіть приклад прийому саморегуляції психічного стану викладача?
77. Охарактеризуйте елементи зовнішньої техніки вчителя.
78. Розкрийте основні правила формулювання словесних формул самонавіювання.
79. Яку роль відіграє педагогічний вплив у професійній діяльності викладача.
80. Назвіть умови ефективного самонавіювання? Сформулюйте основні правила формулювання словесних формул самонавіювання?
81. Коротко охарактеризуйте засоби невербальної комунікації.
82. Яким чином педагог створює умови для ефективного розвитку дитини?
83. Розкрийте зміст поняття «прийом педагогічного впливу».
84. Поміркуйте: Як створити власний педагогічний образ за допомогою програми роботи над удосконаленням своєї мімічної і пантомімічної виразності?
85. Охарактеризуйте шляхи досягнення зовнішньої виразності педагога.
86. Розкрийте сутність професійно-педагогічне спілкування.
87. У яких ситуаціях викладачу слід скористатися створюючими прийомами педагогічного впливу, а в яких – гальмівними?
88. Поміркуйте: Яку функцію виконує візуальний контакт викладача і учнів у стосунках з дітьми?
89. Проаналізуйте критерії гідної самопрезентації педагога.
90. Охарактеризуйте поліфункціоналізм педагогічного спілкування.
91. Навіщо викладачу потрібно володіти прийомами та ключовими операціями педагогічного впливу?
92. Дайте відповідь на питання: Як міжособистісний простір впливає на якість спілкування між педагогом та учнями?
93. Розкрийте роль самовиховання у професійному становленні особистості педагога.
94. В чому полягає суб'єкт-суб'єкний характер педагогічного спілкування?
95. Що таке педагогічна вимога? Які види вимог ви знаєте?
96. Поміркуйте: З яких розділів може складатись програма професійного самовиховання педагога-початківця.
97. Охарактеризуйте основні етапи самовиховання.
98. Проаналізуйте головні ознаки педагогічного спілкування?
99. Яка роль невербальних вимог у педагогічному спілкуванні?
100. Окресліть основні розділи власної програми професійного самовиховання.
101. Охарактеризуйте методи та прийоми професійного самовиховання.
102. Порівняйте функціонально-рольове та особистісно-орієнтоване спілкування викладача.
103. Розкрийте сутність етичного захисту у педагогічній діяльності.

104. Прокоментуйте п'ять перших кроків самовдосконалення, які запропонував В. Леві, як основу для програми самовиховання й саморозвитку: 1) *самооздоровлення*; 2) *самоспілкування*; 3) *розвиток самобутності*; 4) *самоосвіта*; 5) *вихід із самотності*.

105. Охарактеризуйте такий важливий крок у самовихованні, як вибір особистісно значущих цілей та завдань.

106. Проаналізуйте критерії діалогічного педагогічного спілкування.

107. Охарактеризуйте основні функції етичного захисту викладача.

108. Прокоментуйте наступну тезу: Самовиховання - це один із різновидів людської діяльності, важка робота над собою. Її ефективність залежить насамперед від цілеспрямованості людини, наявності у неї стійкої мотивації, позитивних установок, правильного вибору методів самовдосконалення, систематичності зусиль і постійного самоконтролю. Без самовиховання неможливе досягнення успіху в навчанні, педагогічній діяльності, сімейних стосунках і в житті загалом.

109. Охарактеризуйте театральне мистецтво у вимірах педагогіки.

110. Яким чином досягається контакт у педагогічному діалозі ?

111. В чому полягає відмінність авторитарного та гуманістичного навчання ?

112. Чи згодні ви з тим, що викладач уособлює в самому собі і творця заняття, і виконавця, і режисера виконання творчого задуму для отримання найвагомішого результату — глибокого знання учнями теми, що опрацьовується на занятті.

113. Охарактеризуйте театральне мистецтво у вимірах психології.

114. Назвіть бар'єри, які можуть заважати педагогу у спілкуванні. Які можливі варіанти їх усунення ?

115. Яким критеріям має відповідати сучасне заняття, якщо воно відбувається для тих, заради кого і проводиться — для учнів ?

116. Прокоментуйте наступні рядки:

Той, хто на все життя обирає професію викладача, має володіти бодай *трьома особливостями*:

- умінням шанувати і любити людей більше за себе;
- умінням усе життя поповнювати знання і збагачувати свій досвід, теоретичний, практичний, естетичний;
- умінням передавати цей досвід учням.

117. Охарактеризуйте театральне мистецтво у вимірах естетики.

118. Розкрийте етапи комунікації структури педагогічного спілкування.

119. Визначте характеристики заняття, яке будується на ґрунті діалогічної взаємодії викладача з учнями.

120. Запропонуйте правила для оптимізації спілкування з дітьми.

13. Рекомендована література

Основна

1. Педагогічна майстерність: Підручник/ І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переобл. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
2. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб. /Упоряд.: І.А. Зязюн, Н.Г. Базилевич, Т.Г. Дмитренко та ін.; За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища шк., 2006. – 606 с.: іл.
3. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. — Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – 140 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих пед. закладів освіти. – К.: Вища шк., 2001. – 528 с.

Нормативна

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст.

Додаткова література

1. Абрамян В. Д. Засобами театральної педагогіки // Рідна школа. – 1993. - №1-12.
3. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів: Світ, 1990. – 232 с.
4. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання. – К.: ІЗМН, 1998.
5. Булатова О.С. Педагогический артистизм. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 240 с.
6. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997.
7. Грехнев В.С. Культура педагогического общения: Кн. для учителя. – М., 1990. – 144 с.
8. Драйден Г., Вос Д. Революція в навчанні / Перекл. з англ. М.Олійник. – Львів: Літопис, 2005.
9. Духнович О.В. Народна педагогія // Хрестоматія з історії вітчизняної педагогіки / За ред. С.А. Литвинова. – К.: Радянська школа, 1961.
10. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: навчальний посібник для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навчальних закладів. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.
13. Кондратович О. Якщо вас викликали до вчителя (поради психолога) // 2000. – 2004. – №50.
14. Кучерявець В.Г. Основи педагогічної майстерності. Практикум. Навчально-методичний посібник для студентів філологічного факультету заочної форми навчання. – Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М.Гоголя, 2002. – 55 с.
15. Макаренко А.С. Твори: В 5 т. – К.: Радянська школа, 1953. – Т. 5: Деякі висновки з мого педагогічного досвіду. Про мій досвід. – С. 209- 253.
16. Макаренко А.С. Твори: В 5 т. – К.: Радянська школа, 1953. – Т. 1: Педагогічна поема. – 707 с.
17. Мільто Л.О. Методика розв'язання педагогічних задач: Навч. посібник. – Х.: Ранок-НТ, 2004.
18. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / Е.І.Федорчук, Т.І.Конькова, В.В.Федорчук, В.О.Заремба; За заг.ред. Е.І.Федорчук.–Кам'янець-Подільський: АБЕТКА,2006.–С. 84.
19. Присакар В.В., Сіркізюк В.В. Педагогічна техніка у цілісній системі загальнопедагогічної підготовки вчителя: навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний інститут, науково-видавничий відділ, 1996. – 48 с.
23. Сухомлинський В.О. Сто порад учителям // Вибрані твори: В 5 т. – К., 1976. – Т.2. – С. 419-654.
25. Якубовська О.М., Гапійчук І.М. Основи дидактичної емоційної взаємодії. Навчально-методичний посібник до спецкурсу. – Вінниця: Велес, 2001. – 108с.

14. Інформаційні ресурси

1. Фонд бібліотеки ВКПМ.
2. Опорні блок-схеми, таблиці.
3. Навчальні сайти.